

RAN-2108060101066001

M.Com. (Sem. - I) Examination November - 2025

Financial & Management Account -III (Paper - III)

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર. 1 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(10)

- તારીખ 1/4/2024 ના રોજ શ્રી અનિલના યંત્રોની ચોપડે કિંમત રૂપિયા 50,62,500 હતી. તારીખ 1/6/2024 ના રોજ એક નવું યંત્ર રૂપિયા 16,87,500 માં ખરીદ્યું. આ યંત્ર માટે તેજ તારીખે વાર્ષિક 10% ના દરે રૂપિયા 10,00,000 ની બેંક લોન લીધી. ખરીદેલ યંત્રનો ઉપયોગ તારીખ 1/12/2024 ના રોજથી કરવામાં આવ્યો. એક જૂનું યંત્ર જેની પડતર કિંમત રૂપિયા 3,75,000 હતી તે તારીખ 1/10/2024 ના રોજ રૂપિયા 4,05,000માં વેચાયું. યંત્ર ખરીદી માટે લીધેલ લોન ની સંપૂર્ણ રકમ તારીખ 28/02/2025ના રોજ પરત કરવામાં આવી છે. તમામ મિલકતો પર ઘસારનો દર 20% છે. આકારણી વર્ષ 2025-26 માટે મજરે મળવાપાત્ર ઘસારા ની ગણતરી કરો. તેમજ લોનનું મહેસૂલી વ્યાજ શોધો.

(05)

- આકારણી વર્ષ 2025-26 માટે કુલ આવકની ગણતરી માટે નીચેની વિગતો તમને પૂરી પાડવામાં આવે છે.

(05)

વિગત	રૂ.
પગારની આવક	90,000
બીલીમોરા સ્થિત મકાન મિલકતમાંથી આવક	1,00,000
ધનોરી સ્થિત મકાન મિલકતની ખોટ	20,000
સડ્ડા વ્યવસાયમાંથી લાભ	70,000
લાંબા ગાળાનો મૂડી નફો	1,00,000
ટૂંકા ગાળાની મૂડી ખોટ	40,000
જામીનગીરી પર વ્યાજ	50,000

પ્ર. 2 શ્રી કબીર ધાલીવાલ નું તારીખ 31/03/2025 ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું નફા નુકસાન ખાતુ નીચે મુજબ છે:

(14)

વિગત	રકમ રૂ.	વિગત	રકમ રૂ.
ભાડે આપેલ મકાનનો મરામત ખર્ચ	4,375	કાચો નફો	4,81,250
PPF માં ફાળો	12,500	લોટરીની આવક (Gross)	6,875
મુસાફરી ખર્ચ	18,750	ઘાલખાધ પરત	31,250
વાહન વ્યવહાર ખર્ચ (મોટર કાર અંગે)	12,500	વ્યાજ ડિવિડન્ડ	18,750
દાન	6,250	લાંબા ગાળાનો મૂડી નફો	31,250
ડેમરેજ (Demurrage)	12,500	ઘરભાડું	43,750
માલ અને સેવા કર	6,250	પગારની આવક	18,750
જીવન વીમા પ્રીમિયમ	25,000		
ઘસારો	18,750		
સામાન્ય અનામત	12,500		
માલિકનો પગાર	18,750		
આવકવેરો	6,250		
મૂડી પર વ્યાજ	12,500		
જાહેરાત ખર્ચ	12,500		
સ્ટેશનરી ખર્ચ	6,250		
ઓફિસ પગાર	31,250		
માન્ય સંસ્થા ને સંશોધન અંગે ફાળો	8,750		
ચોખ્ખો નફો	4,06,250		
	<u>6,31,250</u>		<u>6,31,250</u>

વધારાની માહિતી

1. તારીખ 01/04/2024, ના રોજ ટેકનિકલ કનો હાઉ માટે રૂપિયા 25,000 ચૂકવેલ છે.
2. તારીખ 01/04/2010, ના રોજ પેટન્ટ અંગે રૂપિયા 8,750 ચૂકવ્યા છે.
3. તારીખ 01/04/2024, ના રોજ પ્રાથમિક ખર્ચા અંગે રૂપિયા 18,750 ચૂકવ્યા છે.
4. માલ અને સેવા કર માં ચૂકવવાનો બાકી માલ અને સેવા કર રૂપિયા 1,250 સમાયેલ છે
5. મુસાફરી ખર્ચમાં 1/5 ભાગ પારિવારિક મુસાફરીના છે.
6. મોટર કાર નો 3/5 ભાગ ધંધાકીય ઉપયોગ માટે છે.
7. દાન માન્ય સંસ્થા ને આપેલ છે.
8. માન્ય ઘસારો રૂપિયા 6,250 છે.
9. ઓફિસ પગારમાં તેમના પુત્રને ચૂકવેલ પગાર રૂપિયા 6,250 સમાયેલ છે તેનો માન્ય પગાર રૂપિયા 3,125 છે.
10. ઘાલખાધ પરતની 20% રકમ ભૂતકાળમાં ખર્ચ તરીકે મજરે મળેલ નથી. આકારણી વર્ષ 2025-26 માટે ધંધા વ્યવસાયની કરપાત્ર આવક શોધો.

અથવા

પ્ર. 2

શ્રી વિક્રમ ની નીચેની માહિતી પરથી આકારણી વર્ષ 2025-26 માટે ધંધા વ્યવસાયની કરપાત્ર આવક શોધો :

(14)

આવક	રકમ રૂ.	જાવક	રકમ રૂ.
શરૂની બાકી	1,20,000	હોસ્પિટલ નું ભાડું	7,20,000
વિઝીટ ફી	1,80,000	પગાર	3,60,000
કન્સલ્ટેશન ફી	10,20,000	ટેલિફોન બિલ	36,000
દવા વેચાણની આવક	2,40,000	પુસ્તકોની ખરીદી	24,000
ઓપરેશનની આવક	3,60,000	દીકરીના લગ્નનો ખર્ચ.	4,20,000
ઓપરેશન થિયેટર નું ભાડું	90,000	મોટરકાર ખર્ચ	1,20,000
મકાન ભાડાની આવક	1,20,000	મ્યુનિસિપલ વેરા	36,000
કોલેજમાંથી પગાર	1,50,000	મુસાફરી ખર્ચ	24,000
શેર વેચાણનો નફો	2,10,000	પરચુરણ ખર્ચ	18,000
વ્યાજની આવક	60,000	વીમા પ્રીમિયમ	30,000
શેર પર ડિવિડન્ડ	30,000	દવાની ખરીદી	4,80,000
સર્જિકલ સાધનોનું વેચાણ (31/12/2024)	60,000	કોમ્પ્યુટરની ખરીદી	2,40,000
દર્દીઓ પાસેથી ભેટ	60,000	છેવટની બાકી	1,92,000
કુલ	27,00,000	કુલ	27,00,000

વધારાની માહિતી

1. સર્જિકલ સાધનોની શરૂની ઘસારા બાદ કિંમત રૂપિયા 3,00,000 હતી ઘસારાનો માન્ય દર 30% છે તારીખ 01/03/2025 ના રોજ તેમના અંગત ફંડ માંથી રૂપિયા 1,80,000 ના નવા સર્જિકલ સાધનો ખરીદવામાં આવેલ છે.
2. સરઘાકીય ધંધાનું નુકસાન રૂપિયા 90,000 છે.
3. મ્યુનિસિપલ વેરામાં રૂપિયા 6,000 રહેઠાણના મકાન અંગેના છે.
4. દવાનો શરૂનો સ્ટોક રૂપિયા 66,000 હતો જેની કિંમત 10% વધુ આકેલ છે જ્યારે દવાનો છેવટ નો સ્ટોક રૂપિયા 3,24,000 હતો જેની કિંમત રૂપિયા 10% ઓછી આકેલ છે.
5. પગારમાં રૂપિયા 60,000 તેમના પુત્રને ચૂકવેલ છે તેનો સમાવેશ થાય છે તેમનો પુત્ર હાલમાં કોલેજમાં અભ્યાસ કરે છે.
6. હોસ્પિટલ ના ભાડામાં 40% રકમ રહેઠાણના મકાન અંગે સમાયેલ છે.
7. વીમા પ્રીમિયમ માં રૂપિયા 18,000 જીવન વીમા પ્રીમિયમના સમાયેલા છે.
8. મોટર કારની શરૂની ઘસારા બાદ કિંમત રૂપિયા 6,00,000 છે ઘસારાનો માન્ય દર 20% છે. મોટર કારનો ધંધાકીય અને અંગત એકસરખો ઉપયોગ થાય છે.

પ્ર. 3. A) એક કંપનીએ નીચે મુજબના ચોખ્ખા નફા જાહેર કર્યા છે :

(05)

- વર્ષ 2023 : ₹ 24,00,000
- વર્ષ 2022: ₹ 18,00,000

કંપની પાસે હકના શેર પહેલા 12,00,000 ઈક્વિટી શેર બાકી હતા. તેણે દર 4 શેર પર 1 હકનો શેર પ્રતિ શેર ₹ 20 ના દરે જાહેર કર્યો. હક જાહેર કરતા પહેલા બજાર કિંમત ₹ 25 હતી. હકનો ઉપયોગ

કરવા માટેની અંતિમ તારીખ 1 માર્ચ, 2023 હતી.

આવશ્યક : (i) 2023 માટે મૂળભૂત (Basic) EPS ગણો.

(ii) 2022 માટે સુધારેલ (Adjusted) EPS ગણો.

B) 1 એપ્રિલ 2022 ના રોજ, PQR Ltd. એ 3,00,000 ઇક્વિટી શેર (પ્રતિ શેર ₹100) જાહેર કર્યા. અરજી પર પ્રતિ શેર ₹ 60 માંગવામાં આવ્યા અને ચૂકવવામાં આવ્યા. 1 ઓક્ટોબર 2022 ના રોજ બાકીના ₹ 40 માંગવામાં આવ્યા, પરંતુ 30,000 શેર ધરાવતા ધારકોએ ચૂકવ્યા નહીં. પ્રેફરન્સ ડિવિડન્ડ બાદનો ચોખ્ખો નફો ₹ 18,00,000 હતો. ચૂકવેલા સમકક્ષ શેર પદ્ધતિથી 31 માર્ચ 2023ના રોજ પુરા થતા વર્ષ માટે મૂળભૂત EPS ગણો. (05)

C) X લિમિટેડ તમને શેરદીઠ કમાણીની ગણતરીના હેતુ માટે વર્ષ 2024 દરમિયાન બાકી રહેલા શેરોની ભારિત સરેરાશ સંખ્યાની ગણતરી કરવા માટે નીચેની માહિતી પ્રદાન કરે છે. (04)

તારીખ : 01-01-2024 શરૂઆતમાં શેરની સંખ્યા 1,80,000
તારીખ : 31-05-2024 એ 60,000 શેર બહાર પાડ્યા
તારીખ : 01-10-2024 એ 30,000 શેર બહાર પાડ્યા
તારીખ : 01-11-2024 બાયલેક 42,000 શેર
શેરની ભારિત સરેરાશ સંખ્યાની ગણતરી કરો.

અથવા

પ્ર. 3 A) પાનકાર્ડ અંગે ઓનલાઈન અરજી અને રજીસ્ટ્રેશન ની પ્રક્રિયા સમજાવો. (07)
B) ઇન્કમેટેક્સ રિટર્ન ફાઈલની પ્રક્રિયા સમજાવો (07)

પ્ર. 4 ટુંક નોંધ લખો (કોઈ પણ બે) (12)

- 1) GSTના ફાયદા
- 2) શેર દીઠ કમાણી (As-20)
- 3) GST કાઉન્સિલ
- 4) નીચેના પદો સમજાવો:
 - (1) માલ
 - (2) સેવા
 - (3) CGST
 - (4) SGST
 - (5) IGST

ENGLISH VERSION

Q. 1 Short Questions (Each carries 5 marks). (10)

1. The Book Value of Plants-Machinery of Mr. Anil was Rs. 50,62,500 on 1-4-2024. On 01-06- 2024 new machine was purchased of Rs. 16,87,500. For this machine on the same day a loan of Rs. 10,00,000 was taken at the rate of 10%P.A. .Purchased machinery was utilised from 01-12-2024. The old machinery worth Rs. 3,75,000 was sold at Rs.4,05,000 on 1-10-2024. Loan taken for purchase on new machinery was fully returned on 28/02/2025. Approved rate of depreciation on all Machineries is 20%. Find out approved depreciation for A.Y. 2025-26. Also calculate revenue interest on loan. (05)

2. The following particulars are supplied to you for computation of Gross Total Income of the assessee for the A.Y.2025-26: (05)

Particulars	Rs.
Salary Income	90,000
Income from house property of Bilimora	1,00,000
Loss from house property of Dhanori	20,000
Profit from speculation business	70,000
Long-term capital gain	1,00,000
Short-term capital loss	40,000
Interest on securities	50,000

- Q. 2 Following is the Profit & Loss A/C of Shri Kabir Dhaliwal for the year ended on 31/03/2025 : (14)

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Repairing Expense of let-out house	4,375	Gross Profit	4,81,250
Contribution to PPF	12,500	Winning from lottery (Gross)	6,875
Travelling Expenses	18,750	Bad Debts Return	31,250
Conveyance Expenses (Motor Car)	12,500	Interest - Dividend	18,750
Donation	6,250	Long-Term Capital Gain	31,250
Demurrage	12,500	House Rent	43,750
GST	6,250	Income from Salary	18,750
Life Insurance Premium	25,000		
Depreciation	18,750		
General Reserve	12,500		
Salary to owner	18,750		
Income Tax	6,250		
Interest on Capital	12,500		
Advertisement	12,500		
Stationery expense	6,250		
Office Salary	31,250		
Contribution to Recognised Institution for Research	8,750		
Net Profit	4,06,250		
	<u>6,31,250</u>		<u>6,31,250</u>

Additional Informations:

- On 01/04/2024, Rs.25,000 paid for technical know-how .
- On 01/04/2010, Rs.8,750 paid to get Patent Rights.
- On 01/04/2024, Rs. 18,750 paid as preliminary expenses.
- GST includes unpaid GST Rs. 1,250.
- Travelling expenses includes 1/5th for family purpose.
- 3/5th use of motor-car is for business.
- Donation is given to a recognized institution.

8. Approved depreciation is Rs.6,250.
9. Rs. 6,250 as salary paid to his son is included in office salary. His reasonable salary is Rs. 3,125.
10. 20% of Bad Debts Return was not allowed as expenditure in the past.
Compute Taxable Income from Business for the A.Y. 2025-26.

OR

Q. 2 From the following information of Shri Vikram ,compute his taxable income under the head Income from Business or Profession for the A.Y.2025-26 : **(14)**

Receipts	Rs.	Payments	Rs.
To Bal B/d	1,20,000	By Hospital Rent	7,20,000
To Visit Fees	1,80,000	By Salaries	3,60,000
To Consulting Fees	10,20,000	By Telephone Bill	36,000
To Sale of Medicines	2,40,000	By Purchase of Books	24,000
To Operation Fees	3,60,000	By Daughter's Marriage Exp.	4,20,000
To Operation Theatre Rent	90,000	By Motor-car Exp.	1,20,000
To Income from House Rent	1,20,000	By Municipal Taxes	36,000
To Salary from College	1,50,000	By Travelling Exp	24,000
To Profit of sale of shares	2,10,000	By Miscellaneous Exp.	18,000
To Interest Income	60,000	By Insurance Premium	30,000
To Dividend on shares	30,000	By Purchase of Medicine	4,80,000
To Sale of surgical instruments 31/12/2024)	60,000	By Purchase of Computer	2,40,000
To Gift from patients	60,000	By Closing Balance	1,92,000
Total	27,00,000	Total	27,00,000

Additional Informations:

1. The opening written down value of Surgical Instruments was Rs.3,00,000. Depreciation allowed is 30%. On 01/03/2025 he purchased new surgical instruments (out of personal funds) for Rs. 1,80,000.
2. Loss in speculation business Rs. 90,000.
3. Municipal taxes includes Rs. 6,000 for residential house.
4. The opening stock of medicine was Rs. 66,000 which was 10% overvalued, while closing stock was Rs. 3,24,000 which was undervalued by 10%.
5. Salaries include Rs. 60,000 paid to his son who is studying in a college.
6. Hospital rent includes 40% for residential house.
7. Insurance Premium includes Rs. 18,000 for life insurance premium.
8. The opening WDV of Motor Car was Rs. 6,00,000. Depreciation allowable is 20%. Motor Car is used equally for office and personal use.

Q. 3. A) A company has reported the following net profits: **(05)**

- For the year 2023: ₹ 24,00,000
- For the year 2022: ₹ 18,00,000

The company had 12,00,000 equity shares outstanding before the rights issue. It made a rights issue of 1 share for every 4 shares held at ₹ 20 per share. The market value of a share immediately prior to the rights issue was ₹ 25. The last date for exercise of rights was 1st March, 2023.

Required: (i) Calculate Basic EPS for 2023.

(ii) Calculate Adjusted EPS for 2022.

B) On 1st Apr 2022, PQR Ltd. issued 3,00,000 equity shares of ₹100 each. ₹ 60 was

called and paid on application. On 1st Oct 2022, the balance of ₹ 40 was called, but holders of 30,000 shares failed to pay. Net profit after preference dividend = ₹ 18,00,000.

Required: Calculate Basic EPS for year ended 31st Mar 2023 using equivalent paid-up shares. (05)

- C) X Limited provides you with the following information to calculate the weighted average number of shares outstanding during the year 2024 for the purpose of calculating earnings per share. (04)

Date : 01-01-2024 No. of shares at the beginning 1,80,000

Date : 31-05-2024 Issued 60,000 shares

Date : 01-10-2024 Issued 30,000 shares

Date : 01-11-2024 Buy back 42,000 shares

Calculate the weighted average number of shares.

OR

- Q. 3** A) Explain the Process of Online application & registration of Pan Card. (07)
B) Explain the process of Income Tax return filing (07)

- Q. 4** **Write Short notes (Any Two)** (12)

- 1) Advantages of GST
- 2) Earning per share(As-20)
- 3) GST Council .
- 4) Explain the following terms:
 - (1) Goods
 - (2) Service
 - (3) CGST
 - (4) SGST
 - (5) IGST